

Ważne, aby w ferworze dyskusji o wskaźnikach komercjalizacji wyników badań naukowych nie sprowadzić misji i zadań wszystkich uczelni do tego jednego celu.

Uniwersytecki napęd

■ **Wiesław Banyś**

W dniach 11-12 kwietnia w Krakowie, na obchodzącym w tym roku swoje 650-lecie Uniwersytecie Jagiellońskim, odbyło się czwarte w bieżącej kadencji, a 32. w ogóle, posiedzenie Zgromadzenia Plenarnego KRASP. Było ono znamienne tym, że gościem rektorów był aktualnie urzędujący premier RP. Nic więc dziwnego, że głównym punktem obrad stała się debata o kluczowych problemach nauki i szkolnictwa wyższego w naszym kraju.

Premier Donald Tusk stwierdził, że dostrzega istotne przeobrażenia, które nastąpiły w polskich uczelniach. Ostatni okres był potrzebny na budowanie potencjału uczelni poprzez inwestycje w infrastrukturę badawczą i dydaktyczną, obecnie zaś najważniejszym wyzwaniem będzie umiejętne jej wykorzystanie do osiągnięcia przez polskie uczelnie i naukę czołowej pozycji w Europie. Będzie to wymagało od wszystkich dużego wysiłku. Deklarując wolę jego podjęcia przez rząd, premier stwierdził, że przyszłość naszego kraju zależy w znacznym stopniu od tego, co się będzie działo w polskich uczelniach.

Minister Lena Kolarska-Bobińska zapowiedziała opracowanie strategii rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego. Poinformowała, że zapewne jeszcze przed wakacjami zakończony zostanie proces legislacyjny związany z nowelizacją ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o finansowaniu nauki, oraz że wkrótce opracowane zostaną mechanizmy umożliwiające efektywne wydatkowanie środków europejskich. Zapowiedziała też podjęcie działań stymulujących konsolidację uczelni.

W wystąpieniu programowym, adresowanym do premiera i minister, zapowiedziałem o to, aby wydatki na szkolnictwo i naukę traktować nie jako koszt, ale jako inwestycję, która przynosi zwrot, przy czym należy ustalić, jaki zwrot jest najbardziej pożądanym, a jednocześnie osiągalnym. Przy-

Fot. Agnieszka Sikora

pomniałem, że w ostatnich sześciu latach w systemie szkolnictwa wyższego nastąpiło wiele korzystnych zmian: dzięki funduszom strukturalnym uczelnie zostały wyposażone w infrastrukturę, która technicznie zrównuje nas z krajami najbardziej rozwiniętymi. Osiągnięty został sukces w usuwaniu niektórych barier hamujących rozwój nauki – nowa ustawa o zamówieniach publicznych jest dużo lepsza niż poprzednia. Wyjątkowy w skali europejskiej Narodowy Program Rozwoju Humanistyki stał się ważnym, a zarazem nowoczesnym, narzędziem finansowania nauk społecznych i humanistycznych – powinien on być kontynuowany, a być może rozszerzony o obszar sztuki.

Te osiągnięcia powinny przełożyć się na sukcesy gospodarcze i społeczne. Musimy wspólnie zastanowić się, jakie stworzyć instrumenty motywacyjne dla przedsiębiorców korzystających ze wsparcia funduszy Unii Europejskiej, aby chcieli oni wykorzystywać pozyskiwane środki na finansowanie innowacji i kierować oferty współpracy do utworzonych w uczelniach centrów badawczych. Obawiamy się bowiem przeznaczania tych pieniędzy na proste wsparcie produkcji lub zakup istniejących technologii z innych krajów w sytuacji kiedy potrzebujemy repolonizacyjnego po-

dejścia do reindustrializacji. Musimy też zastąpić nieufność kulturą współpracy i wspólnego osiągania celów przez instytucje państwowe i uczelnie (o czym mówiliśmy także w naszym apelu ze stycznia 2013 r.). Powinniśmy też mieć jasne przepisy oraz ich wiążące interpretacje, które zmniejszą ryzyko wejścia w spory z urzędami skarbowymi, ZUS, NIK, czy instytucjami zarządzającymi funduszami europejskimi.

Choć zajmujemy się już intensywnie perspektywą finansową 2014-2020, a naszym celem jest zdecydowane zwiększenie skuteczności pozyskiwania środków europejskich na badania i rozwój, pozostały jeszcze nierozwiązane problemy z poprzedniej perspektywy. Przykładem są regulacje dotyczące VAT w PO Infrastruktura i Środowisko, które w istocie uniemożliwiają prowadzenie działalności na rzecz gospodarki w obiektach zrealizowanych w ramach tego programu.

W kontekście dyskusji na temat rankingów i kondycji polskich uczelni warto przypomnieć, że w niektórych dyscyplinach – np. fizyce, astrofizyce, chemii – jesteśmy w ścisłej czołówce światowej. Trudno jednak oczekiwać, że po bardzo długim okresie generalnego niedofinansowania i konieczności sprostania wyzwaniom boomu edukacyjnego po r. 1990 nasze uczelnie będą nagle w pierwszej setce rankingu szanghajskiego, opartego wyłącznie na kryteriach naukowych. Obecnie szkoły wyższe intensywnie się modernizują, nie tylko infrastrukturalnie, ale także w sferze zarządczej. Są też pierwsze inicjatywy ich konsolidacji.

Ważne, aby w ferworze dyskusji o wskaźnikach komercjalizacji wyników badań naukowych nie sprowadzić misji i zadań wszystkich uczelni do tego jednego celu. Tylko zrównoważone podejście do całokształtu misji poszczególnych, różniących się od siebie typów szkół wyższych pozwoli nam na dobrze ukierunkowany rozwój kraju, w którym świadomy, wyeduko-

wany przez nas obywatel będzie mógł sprostać nie tylko aktualnym wymaganiom rynku pracy, ale poprzez swoją otwartość, dobre ogólne przygotowanie, kreatywność i innowacyjność, będzie ten rynek tworzył.

Po raz pierwszy w nowej roli – jako przewodniczący RGNiSW – wystąpił na zgromadzeniu, uhonorowany przez nas okolicznościowym piśmem, były przewodniczący KRASP i długoletni przewodniczący Komisji ds. Organizacyjnych i Legislacyjnych KRASP – prof. Jerzy Woźnicki. W kontekście podniesionej przez premiera kwestii osiągnięcia przez polskie uczelnie i polską naukę czołowej pozycji w Europie, zwrócił on uwagę, że pozycja polskiej nauki w świecie jest znacznie wyższa, niż to wynika z pozycji polskich uczelni w rankingach, a zwłaszcza z obrazu przedstawianego opinii publicznej przez media. Tym niemniej, nie należy – jak to czyni część środowiska – kwestionować kryteriów przyjętych przez twórców rankingów, lecz podjąć działania zmierzające do poprawy mało satysfakcjonujących pozycji w tych rankingach. Celem tych działań powinien być awans naszego szkolnictwa wyższego na co najmniej 20. miejsce na świecie, odpowiadające celom stawianym przez rząd przed polską gospodarką. Droga do tego celu wiedzie, zdaniem prof. Woźnickiego, przez tworzenie uniwersytetów badawczych w wyniku konsolidacji uczelni – przewidywanego w ustawie tworzenia tzw. związków uczelni, czyli uniwersytetów federacyjnych. Do tego potrzebna jest jednak decyzja polityczna, poparta sporymi nakładami finansowymi z funduszy unijnych.

Ustosunkowując się do wystąpienia programowych oraz głosów w dyskusji, premier Donald Tusk stwierdził, że zgadza się z przedstawionymi ocenami poziomu i pozycji polskich uczelni i polskiej nauki, a nieuzasadniony krytycyzm w tym zakresie postrzega jako niewłaściwe przesłanie dla przedsiębiorców. Poparł ideę konsolidacji uczelni. Wykazał zrozumienie dla postulatu szerszego spojrzenia na misję uczelni, podkreślającego obok nadużywanej „komercjalizacji” także inne, edukacyjne i wychowawcze, zadania uczelni. Zadeklarował, że rząd przewiduje zwiększenie finansowania budżetowego badań naukowych i rozwoju do poziomu 1% PKB w 2020 r., a także zdecydowanie popiera „polonizację” procesu modernizacji polskiej gospodarki przy udziale uczelni.

W opinii uczestników posiedzenia to była bardzo dobra debata, a deklaracje premiera bardzo ważne i potrzebne wobec wyzwań, stojących dziś przed polskimi uczelniami. ■

Zapowiedzi konferencji naukowych

26 LISTOPADA. OPOLE.

Promocja zdrowego stylu życia w środowisku szkolnym.

Organizator: Instytut Wychowania Fizycznego Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej. Więcej informacji na stronie: <http://www.promocja.zdrowia.po.opole.pl>. Kontakt: dr Aleksandra Rogowska, sekretarz konferencji, tel.: 604732259, e-mail: a.rogowska@po.opole.pl.

Nauki przyrodnicze

3-8 SIERPNIĄ. BĘDLEWO K./POZNANIA.

Międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja Arithmetic Methods in Mathematical Physics and Biology w zakresie badań nad złożonością biologiczną i fizyczną.

Język konferencji: angielski. Organizatorzy zapraszają matematyków, fizyków, informatyków, chemików, biologów i lekarzy zainteresowanych wysoce interdyscyplinarną tematyką badań nad złożonością. Strona konferencji z arkuszem rejestracyjnym: <http://ammpb.wmi.amu.edu.pl/>. Więcej informacji: <http://ammpb.wmi.amu.edu.pl/>

8-10 WRZEŚNIA. KAZIMIERZ DOLNY. XXVI Międzynarodowe Sympozjum Drobiarski Polskiego Oddziału World's Poultry Science Association Nauka praktyce – praktyka nauce.

Organizator: Katedra Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt UP w Lublinie. Przewodniczący komitetu organizacyjnego: prof. dr Antoni Brodacki. Więcej na: <http://sympozjumpsowpsa2014.pl>. Kontakt: dr inż. Justyna Batkowska, tel.: 81 4456739, e-mail: justyna.batkowska@up.lublin.pl.

16-18 WRZEŚNIA. LUBLIN.

XXI Kongres Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu Funkcjonowanie i rozwój systemu żywnościowego oraz obszarów wiejskich.

Organizator: Katedra Ekonomii i Zarządzania Wydziału Agrobioinżynierii UP w Lublinie. Kontakt: e-mail: seria@up.lublin.pl, tel.: 794 653 204. więcej na: www.seria.home.pl.

Nauki techniczne

17-20 WRZEŚNIA. ZAKOPANE.

XIX Krajowa Konferencja Automatyzacji Procesów Dyskretnych.

Problematyka: automatyzacja procesów dyskretnych, zarządzanie i sterowanie produkcją, optymalizacja dyskretna, zastosowania metodologii procesów dyskretnych (w energetyce, biotechnologii, transporcie, robotyce, inżynierii produkcji i in.), analiza i synteza układów hybrydowych. Organizatorzy: Instytut Automatyki Wydziału Automatyki, Elektrotechniki i Informatyki Politechniki Śląskiej oraz Komitet Automatyki i Robotyki PAN. Kontakt: dr inż. Jolanta Krystek, tel.: 322372166, e-mail: jolanta.krystek@polsl.pl, kkapd@polsl.pl. Więcej informacji na: <http://kkapd.f11.com.pl>.

21-24 WRZEŚNIA. WARSZAWA.

International Conference on Development and Applications of Nuclear Technologies NUTECH 2014 (www.nutech2014.com).

Tematyka konferencji obejmuje, m.in. technologie radiacyjne w badaniach środowiska i nauce o ziemi, przemysłowe zastosowania technologii jądrowych, ochronę radiologiczną i dozymetrię, metody jądrowe w ochronie zdrowia i radiobiologii, jądrowe techniki analityczne, systemy pomiarowe promieniowania jonizującego, akwizycję i przetwarzanie danych, a także techniki jądrowe ochrony zabytków i dziedzictwa kulturalnego. Organizatorzy: Instytut Chemii i Techniki Jądrowej oraz Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej AGH. Konferencja uzyskała wsparcie i patronat Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej. Więcej na: <http://nutech2014.com/> oraz <http://inec2014.pl/>

22-24 WRZEŚNIA. WARSZAWA.

X Ogólnopolska konferencja naukowa Zagadnienia aktuarialne – teoria i praktyka.

Organizator: Instytut Ekonomometrii Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Przewodniczący komitetu organizacyjnego: prof. dr hab. Łukasz Delong, e-mail: lukasz.delong@sgh.waw.pl. Kontakt: e-mail: aktuarialna@konferencjasgh.pl. Więcej na: <http://aktuarialna.konferencjasgh.pl/>

cd. na str. 44